

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Дизайн середовища	Рівень вищої освіти	перший (бакалавр)
Кафедра	Дизайн тканин та одягу	Рік навчання	1
Галузь знань	В2 Культура, мистецтво і гуманітарні науки	Вид дисципліни	обов'язкова
Спеціальність	В2 Дизайн	Семестри	1

КОНСТРУЮВАННЯ ШВЕЙНИХ ВИРОБІВ

Семестр 1 (осінній 2026 / 2027 н. р.)

Викладач	Попова Тетяна Іванівна, доцент кафедри ДТО, к.пед.н.,
E-mail	popova.tetiana@ksada.org
Заняття	за розкладом, он-лайн
Консультації	за домовленістю
Адреса	61002, Харків, вул. Мистецтв, 8, корпус 1, майстерня 2
Телефон	(057) 706-02-38 (кафедра «Дизайн тканин та одягу», корпус 3, ауд. 317)

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ (зокрема, в умовах дистанційного навчання)

Офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи у робочі дні. Умови листування наступні: 1) в *темі* листа необхідно обов'язково зазначати назву дисципліни (КШВ); 2) в полі тексту листа позначати, хто звертається – анонімні листи розглядатися не будуть; 3) надіслані файли необхідно підписувати таким чином: *прізвище студента_завдання (номер або тема)*. Слід враховувати розширення: текст – *doc, docx*, ілюстрації – *jpeg, pdf*. Усі роботи для рубіжного контролю мають бути надіслані на пошту викладача у визначений ним термін. Обговорення проблем, пов'язаних із дисципліною, та консультування з викладачем повинні відбуватися виключно у визначені дні та години. За бажанням і зі спільної згоди, можна пропонувати інші форми листування або дистанційного спілкування, окрім листування через E-mail, Messenger, Viber, тощо.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою для вивчення дисципліни «Конструювання швейних виробів» є певний обсяг знань з математики та креслення. Обов'язковим є достатній рівень навичок роботи з креслярськими (лінійка, циркуль), а також швейними (голка, ножиці) інструментами.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Мета дисципліни полягає в наданні студентам теоретичних знань та практичних навичок розробки базових та модельних конструкцій швейних виробів різного асортименту та призначення, що є основою для вивчення профільюючих дисциплін спеціалізації «Дизайн тканин та одягу».

Завдання дисципліни – методичне опанування базових положень прикладної антропології, визначення антропометричної інформації щодо об'єкту проектування, отримання навичок по формуванню вихідних даних для розробки креслень конструкцій, опанування засобів та прийомів графічної побудови креслень базових конструкцій (БК) швейних виробів різного асортименту та призначення, використання різних методик побудови конструкцій, аналіз отриманих креслень та макетів виробів, відпрацювання посадки на типову та індивідуальну фігуру. Досягнення вказаних задач обумовлює розвиток об'ємно-просторового мислення студента, що сприяє розробці складних структур форми костюма як стандартними підходами, так і творчими нестандартними вирішеннями форми.

Дисципліна забезпечує такі компетентності, як:

інтегральні компетентності:

- ІК – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі дизайну, або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій і методів дизайну та характеризується комплексністю і невизначеністю умов.

загальні компетентності:

- ЗК 1 – знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- СК 1 – здатність застосовувати сучасні методики проектування одиничних, комплексних, багатофункціональних об'єктів дизайну;

- СК 6 – здатність застосовувати у проектно-художній діяльності спеціальні техніки та технології роботи у відповідних матеріалах (за спеціалізаціями).

Програмні результати навчання забезпечують:

у когнітивній (пізнавальній) сфері:

- ПРН 1 – застосовувати набуті знання і розуміння предметної області та сфери професійної діяльності у практичних ситуаціях;
- ПРН 4 – визначати мету, завдання та етапи проектування;
- ПРН 6 – усвідомлювати відповідальність за якість виконуваних робіт, забезпечувати виконання завдання на високому професійному рівні;
- ПРН 8 – оцінювати об'єкт проектування, технологічні процеси в контексті проектного завдання, формувати художньо-проектну концепцію;
- ПРН 9 – створювати об'єкти дизайну засобами проектно-графічного моделювання;
- ПРН 11 – розробляти композиційне вирішення об'єктів дизайну у відповідних техніках і матеріалах;
- ПРН 12 – дотримуватися стандартів проектування та технологій виготовлення об'єктів дизайну у професійній діяльності;
- ПРН 16 – враховувати властивості матеріалів та конструктивних побудов, застосовувати новітні технології у професійній діяльності.

ОПИС І СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Основна спрямованість дисципліни «Конструювання швейних виробів» визначається професійною адаптацією мислення, об'ємно-просторовим сприйняттям форми; здатністю аналізувати вихідну інформацію для конструювання; оволодінням конструктивними засобами отримання об'єктів дизайну та прийомами технічного моделювання швейних виробів. Виконуючи практичні завдання, студенти одержують навички побудови базових конструкцій швейних виробів, вміння аналізувати та творчо використовувати існуючі методики конструювання та прийоми технічного моделювання.

Дисципліна вивчається протягом першого та другого семестрів 1 курсу (8 кредитів ECTS, 240 навчальних годин, з них: аудиторні лекційні (40), аудиторні практичні (80 годин), самостійна робота (120 годин). Структура дисципліни складається з 4-х модулів (по 2 модулі в кожному семестрі).

1 семестр містить 2 змістових модуля: 6 лекційних тем та 9 завдань.

Модуль 1.

Змістовий модуль 1.1. Конструювання жіночого поясного одягу.

Тема 1. Загальні відомості про швейні вироби. Характеристика розмірів, форми та конструкції швейних виробів. Розмірна характеристика тіла людини. Принципи побудови розмірної типології населення.

Тема 2. Класифікація та конструктивний устрій жіночого поясного одягу. Побудовакреслень жіночих спідниць..

Тема 3. Конструювання жіночих штанів.

Практичні заняття:

1. Антропометричне дослідження фігури людини.

2. Виготовлення макету прямої спідниці. Виявлення та усунення дефектів при проведенні примірки.
3. Виготовлення макету конічної спідниці. Виявлення та усунення дефектів при проведенні примірки.
4. Побудова креслень жіночих штанів. Виготовлення макетів жіночих штанів, виявлення та усунення дефектів.

Завдання спрямовані на антропометричне дослідження фігури людини, аналіз вихідної інформації для побудови креслень конструкцій та побудову креслень базових конструкцій жіночого поясного одягу, виготовлення макетів жіночого поясного одягу, виявлення та усунення дефектів при проведенні примірок.

Змістовий модуль 1.2. Конструювання жіночого плечового одягу.

Тема 4. Конструювання основи жіночого плечового одягу з вшивним рукавом.

Тема 5. Конструювання сукні з рукавом покрою реглан.

Тема 6. Конструювання пальто з суцільнокроєними рукавами.

Практичні заняття:

1. Побудова креслення основи жіночого плечового одягу з вшивним рукавом. Виготовлення макету.
2. Побудова креслення вшивного рукава та виготовлення макету вшивного рукава.
3. Побудова креслення різних видів комірів.
4. Побудова креслення сукні з рукавом покрою реглан. Виготовлення макету.
5. Побудова креслення пальто з суцільно кроєними рукавами та коміром. Виготовлення макету.

Завдання, які спрямовані на побудову креслень БК жіночого плечового одягу з рукавами різного покрою за різними методиками, виготовлення макетів жіночого плечового одягу різних покроїв, проведення примірок, виявлення та усунення дефектів.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми і зміст матеріалу розкриваються у процесі проведення лекційних та практичних занять. Самостійна робота студента складається з доопрацювання виконання практичних завдань, які є елементами модулів, тобто: виконання креслень БК, лекал, виготовлення макетів жіночого одягу, виявлення та усунення дефектів при проведенні примірок, завершення роботи та підготовка до заліку, а також (за бажанням) написання тез доповідей для участі в студентських наукових конференціях.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Базою навчального тезаурусу дисципліни «Конструювання швейних виробів» є складений за авторською методикою курс, який розкриває сутність процесів конструювання одягу. Матеріал ілюструється відповідними кресленнями та фотографіями робіт студентів попередніх років. Дисципліна викладається українською мовою із застосуванням інших мов (російської, англійської) задля більш природного тлумачення певних дефініцій, спеціальних термінів та першоджерел.

ПОСИЛАННЯ НА МАТЕРІАЛИ

Додаткові навчально-інформаційні матеріали, у тому числі актуальні розробки, дані про інші методики конструювання, тощо, можна переглянути у мережі Інтернет; посилання на них надаються викладачем під час занять, або за проханням студента після закінчення лекції, а також в процесі електронного листування. Також усі додаткові матеріали можна переглянути за умови приєднання до чату групи в Telegram.

НЕОБХІДНІ МАТЕРІАЛИ ТА ОБЛАДНАННЯ

Обов'язковою умовою для студента є ведення записів під час лекцій. Для цього необхідно мати зошит формату А-4 (бажано у клітинку), ручку, олівець для креслення, масштабну лінійку, міліметровий папір для креслення БК в масштабі 1:1, прозорий папір (кальку) для виготовлення лекал, ножиці для паперу, клей. Для виготовлення макету необхідні: макетна тканина (бязь), закрійні ножиці, швейні булавки та голка, білі нитки. В майстерні є необхідний інструмент для виготовлення макету виробу – розкрійний стіл, ножиці, голки, нитки, прасувальна дошка з праскою, універсальні та спеціальні швейні машини. Під час

самостійної роботи студенти продовжують і завершують роботу над практичними завданнями, початими в аудиторні часи.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Рубіжний контроль знань здійснюється шляхом проведення перегляду виконання етапного практичного завдання. Підсумковою формою контролю опанування і закріплення знань з дисципліни «Конструювання швейних виробів» є залік, що проводиться по закінченню семестру. Загальна оцінка виставляється за результатами етапних модульних переглядів, а також з урахуванням рівня участі студента в конкурсах (виставках), оцінки виконаних виробів та регулярності відвідування занять. На оцінку може позитивно вплинути написання статті або участь студента в конкурсах (виставках).

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Дисциплінарна та організаційна відповідальність. На проведення занять з дисципліни розповсюджуються загальноприйняті норми і правила поведінки у закладі вищої освіти, а також правила безпечної роботи в майстерні, особливо з гострими інструментами (ножиці, голки) та електричними приладами (швейне обладнання, праска). Під час занять не допускаються дії, які порушують порядок і заважають навчальному процесу, будь то занадто гучне спілкування, чи користування мобільними телефонами. З боку викладача вітається активна участь студента і його власна думка в обговоренні актуальних питань, що розглядаються.

Міжособистісна відповідальність. У разі відрядження, хвороби або іншої важливої причини викладач має право перенести заняття на інший день за умови узгодженості з навчальною частиною та існуючим розкладом занять. Про дату, час та місце проведення занять викладач інформує студентів через старосту групи.

ПРАВИЛА ЗДОБУВАЧА

Під час занять студент повинен обов'язково вимкнути звук мобільних телефонів. За необхідності він має право на дозвіл вийти з аудиторії (окрім заліку). Вітається власна думка з теми заняття, яка аргументується матеріалами, зібраними студентом під час самостійної роботи.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTІ

Пропуски занять без поважних причин недопустимі (причини пропуску мають бути підтверджені). Якщо студент пропустив певну тему, він повинен самостійно відпрацювати її та на наступному занятті представити виконану роботу. Під час дистанційної форми навчання присутність на занятті зараховується лише при постійно увімкненій камері. Якщо камера студента вимкнена, то заняття вважається пропущеним. Не допускається відвідування студентом занять з іншою підгрупою.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх роботах: доповідях, проектних розробках, рефератах, повідомленнях тощо). Кожен випадок порушення академічної доброчесності розглядається як ситуація, що негативно впливає на рейтинг і оцінку роботи студента. У разі вияву плагіату – копіювання в статті/рефераті чужих матеріалів без посилання на справжнього автора чи оригінал виробу (твору), студент не тільки не отримує балів, але й стає суб'єктом обговорення та покарання згідно положення «Про академічну доброчесність у Харківській державній академії дизайну і мистецтв» (<https://ksada.org/doc/polojennya-honesty-2020.pdf>).

Корисні посилання:

<https://zakonodavstvo.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>
<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnistshho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

ПРАВИЛА ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

У дисципліні «Конструювання швейних виробів» штучний інтелект допускається як допоміжний інструмент на окремих етапах роботи зі згоди викладача. Його використання не повинно замінювати самостійний аналітичний, конструкторський і творчий процес студента.

ШІ може застосовуватися для пошуку та систематизації інформації про методи конструювання, аналізу конструктивних рішень, формування варіантів моделей, підготовки пояснень до окремих етапів роботи та візуалізації проектних ідей. Отримані результати студент має критично перевіряти, адаптувати до умов завдання та обґрунтовувати з позицій теорії й практики конструювання одягу.

У разі використання ШІ студент зобов'язаний зазначити у проекті назву використаного інструменту та характер його застосування. Не допускається подання повністю згенерованої за допомогою ШІ конструкції, креслення або пояснювальної записки як самостійно виконаної роботи, а також приховування факту використання таких інструментів.

Обов'язковою умовою виконання проектних завдань є фіксація процесу роботи. Студент має зберігати робочі креслення, розрахунки, побудови, проміжні варіанти конструкцій, результати примірок та інші матеріали, що демонструють послідовність виконання завдання. У разі використання ШІ доцільно зберігати також приклади запитів і отриманих результатів, які були використані під час роботи.

Обов'язковим є поетапне консультування з викладачем. Студент має представляти проміжні результати, отримувати та враховувати рекомендації викладача, а також демонструвати послідовність розвитку конструктивного рішення. Результати, отримані за допомогою ШІ, не можуть замінювати обов'язкові етапи та результати, передбачені умовами конкретного завдання: самостійні розрахунки, побудову конструкції, виконання креслень, перевірку посадки виробу та обґрунтування прийнятих конструктивних рішень.

Фото- та відеофіксація процесу, робочі файли, проміжні результати й консультації з викладачем є підтвердженням самостійності виконання роботи та авторства конструктивного рішення. У разі виникнення обґрунтованих сумнівів щодо самостійності виконання окремих елементів проекту або використання ШІ студент зобов'язаний надати матеріали, що підтверджують процес створення роботи, та, за необхідності, продемонструвати етапи її виконання. Відсутність підтвердження процесу виконання може бути підставою для незарахування роботи або призначення додаткового завдання для підтвердження рівня сформованих конструкторських компетентностей.

РОЗКЛАД ЗАНЯТЬ З КУРСУ І РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Дата	Тема	Вид заняття	Зміст	Години	Поточний контроль	Деталі (бали)
1	2	3	4	5	6	7
1 семестр						
1 МОДУЛЬ						
<i>Змістовий модуль 1. Конструювання жіночого поясного одягу</i>						
Дати занять	1	лекція	Загальні відомості про швейні вироби. Характеристика розмірів, форми та конструкції швейних виробів. Розмірна характеристика тіла людини. Принципи побудови розмірної типології населення.	2	конспект	
	1	практика	Антропометричне дослідження фігури людини. Завдання № 1.	4	таблиця з розмірними ознаками фігури	10
	2	лекція	Класифікація та конструктивний устрій жіночого поясного одягу. Побудова креслень жіночих спідниць.	4	конспект, креслення в масштабі 1:4	

	2	практика	Виготовлення макету прямої спідниці. Виявлення та усунення дефектів при проведенні примірки. Завдання № 2.	4	креслення в масштабі 1:1, фото готового макету	10
	2	практика	Виготовлення макету конічної спідниці. Виявлення та усунення дефектів при проведенні примірки. Завдання № 3.	4	креслення в масштабі 1:1, фото готового макету	10
	3	лекція	Конструювання жіночих штанів.	2	конспект, креслення в масштабі 1:4	
	3	практика	Побудова креслень жіночих штанів. Виготовлення макетів жіночих штанів, виявлення та усунення дефектів. Завдання № 4.	4	креслення в масштабі 1:1, фото готового макету	10
Загальна кількість балів						40
Змістовий модуль 2. Конструювання жіночого плечового одягу						
Дати занять визначаються розкладом.	4	лекція	Конструювання основи жіночого плечового одягу з вшивним рукавом.	4	конспект, креслення в масштабі 1:4	
	4	практика	Побудова креслення основи жіночого плечового одягу з вшивним рукавом. Виготовлення макету. Завдання № 5.	4	креслення в масштабі 1:1, фото готового макету	10
	4	практика	Побудова креслення вшивного рукава та виготовлення макету вшивного рукава. Завдання № 6.	4	креслення в масштабі 1:1, фото готового макету	10
	4	практика	Побудова креслення різних видів комірів. Завдання № 7.	4	конспект, креслення в масштабі 1:4	10
	5	лекція	Конструювання сукні з рукавом покрою реглан.	4	конспект, креслення в масштабі 1:4, фото готового макету	
	5	практика	Побудова креслення сукні з рукавом покрою реглан. Виготовлення макету. Завдання № 8.	6	креслення в масштабі 1:1, фото готового макету	15
	6	лекція	Конструювання пальто з суцільнокроєними рукавами.	4	конспект, креслення в масштабі 1:4	
	6	практика	Побудова креслення пальто з суцільно кроєними рукавами та коміром. Виготовлення макету. Завдання № 9.	6	креслення в масштабі 1:1,	15
Загальна кількість балів						60
Загальна кількість балів за 3 семестр						100

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)		Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	A	A+	98–100	задовільно	64–74	D
			A	95–97		60–63	E
			A-	90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B			незадовільно (повторне проходження)	0–34	F

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Бали		Критерії оцінювання
A+	98–100	Студент в повному обсязі опанував лекційний матеріал і якісно виконав практичну роботу. Самостійно виконав всі розрахунки та креслення, виготовив макет, користувався додатковими методиками конструювання швейних виробів. Готові макети виконані та презентовані якісно. Таблиці, необхідні розрахунки та креслення оформлені охайно, у відповідності до вимог стандартів. Крім того, брав участь та переміг (посів 1 – 3 місце) у міжнародних або всеукраїнських конкурсах та акціях, студентських олімпіадах чи наукових конференціях з дизайну.
A	95–97	Студент регулярно працював і у повному обсязі виконав практичну роботу. Самостійно виконував креслення та макети. Відповідно до вимог оформив технічну документацію. Презентація готової роботи в повному обсязі, якісна та акуратна.
A-	90–94	Студент регулярно працював і у повному обсязі виконав практичну роботу. Самостійно виконував креслення та макети. Відповідно до вимог оформив технічну документацію. Презентація готової роботи в повному обсязі.
B	82–89	Студент добре опанував матеріал практичного курсу, вчасно та якісно справився з усіма поставленими завданнями, творчо підійшов до виконання цих завдань, але при цьому зробив декілька незначних помилок, що можуть стосуватися презентації готових макетів або якості оформлення технічної документації.
C	75–81	Студент повністю опанував матеріал та виконав практичну роботу, але працював без творчого підходу. Припустився помилок в розрахунках та оформленні технічної документації.
D	64–74	Студент працював нерегулярно і не в повному обсязі опанував матеріал практичного курсу. Готові макети виготовлені на недостатньому професійному рівні, технічна документація оформлена неохайно.
E	60–63	Студент працював нерегулярно і не в повному обсязі опанував матеріал практичного курсу. Готові макети виготовлені неякісно, презентація та технічна документація підготовлені неохайно.
FX	35–59	Студент не впорався із основними задачами дисципліни, тобто не опанував більшість тем практичного курсу, пропускав заняття без поважних причин, допустив значну кількість суттєвих помилок при виконанні завдань. Про відсутність належних знань свідчать незадовільні підсумки поточного перегляду.
F	0–34	Студент не виконав програми курсу і, відповідно, не впорався з поточними перевітками та не склав заліку.

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за активність на заняттях, участь у житті групи, написання рефератів, виступу на конференції та публікацію тез у збірнику матеріалів студентської конференції, або у фаховому виданні. Максимальна кількість балів-бонусів – 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

На заняттях викладач рекомендує додаткові джерела за фахом з кожної окремої теми.

Основна література:

1. Богушко О. Геометрія поверхонь одягу / О.А. Богушко, В.І. Маліновський, А.Є. Святкина –К. : Освіта України, 2009. –Ч.2. – 192 с.
2. Кириченко О.М. Антропометрія та антропометрична стандартизація у швейному виробництві: Монографія / О.М. Кириченко, М.Л. Рябчиков. – Харків : Видавництво ТОВ «Щедра садиба плюс», 2014. — 160с.
3. Литвин В.Г., Степура А.О. Конструювання швейних виробів. – К.: «Кондор», 2013. – 320 с.
4. Мода і одяг. Основи проектування та виготовлення одягу : навч.посібник / М.В. Колосніченко, К.Л. Процик. –К. : КНУТД, 2011. - 238 с.
5. Патлашенко О. А. Конструювання одягу: Навчальний посібник. 2-ге вид. – К.: Арістей, 2008. – 208 с.
6. Пашкевич К.Л., Баранова Т.М. Конструювання дитячого одягу: навчальний посібник. - Київ: ПП НВЦ "Профі", 2012. – 320 с.
7. Попова Т.І., Чуб К.В. Дослідження особливостей використання оздоблення в одязі для підлітків. Професійна підготовка інженерно-педагогічних кадрів швейного профілю // 3б. наук. пр. міжнар. наук.- практ. конф. - Харків: ППВ «Нове слово», 2010. - С.287-290
8. Попова Т.І., Лось М.В. Формування напрямів дизайн-проектування жіночого ділового одягу на основі принципів трансформації. Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Серія "Технічні науки": збірка наукових праць. - №4 (112). – Київ: Київський національний університет технологій та дизайну, 2017. – С. 162-167
9. Славінська А.Л. Побудова лекал деталей одягу різного асортименту / А.Л. Славінська. – Хмельницький: ТУП, 2002. – 142 с.

Додаткова література:

1. Богушко О. А. Геометричні основи побудови поверхонь одягу / О.А.Богушко. –К. : КНУТД, 2001. –Ч.2. – 42 с.
2. Ергономіка і дизайн. Проектування сучасних видів одягу: Навчальний посібник / М.В. Колосніченко, Л.І. Зубкова, К.Л. Пашкевич та ін. – К. : Освіта України, 2010. – 236 с.
3. Ніколаєва Т.В. Тектоніка формоутворення костюма / Т.В. Ніколаєва. – К. :Арістей, 2008. – 340 с.
4. Пашкевич К.Л. Проектування тектонічних форм одягу з урахуванням властивостей тканин: Монографія. – К. : ПП «НВЦ «Профі», 2015. – 364 с.
5. Розробка колекцій одягу: Навчальний посібник / А.М. Малинська, К.Л. Пашкевич, М.Р. Смирнова, О.В. Колосніченко - К.: ПП НВЦ Профі, 2014.-140 с.
6. Славінська А.Л. Методи типового проектування одягу / А.Л. Славінська. – Хмельницький: ХНУ, 2012. – 179 с.
7. Славінська А.Л. Основи модульного проектування одягу: монографія / А.Л. Славінська. – Хмельницький: ХНУ, 2007. – 167 с.
8. Супрун Н.П. Конфекціонування матеріалів для одягу. / Н.П. Супрун, Л.В. Орленко, Е.П. Дрегуляс, Т.О. Волинець. – К. : Знання, 2005. – 159 с.
9. Чайковська А.Е. Матеріалознавство в дизайні одягу. / А.Е. Чайковська, Т.М. Ткачова. – К. : Науковий світ, 2004. – 192 с.
10. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Конструювання швейних виробів» з теми "Антропометричне дослідження фігури людини": для студентів 1 курсу спеціальності 022 «Дизайн» за освітньо-професійною програмою «Дизайн одягу(взуття)» (І ступінь вищої освіти «Бакалавр») денної та заочної форм навчання. Харків: ХДАДМ, 2023. 13 с.: іл. /Укладач: Попова Т.І.